

РОЛЬ РЕЛІГІЙНОСТІ В КОНТЕКСТІ СЕСУАЛЬНИХ УСТАНОВОК ОСОБИСТОСТІ

THE ROLE OF RELIGIOSITY IN THE CONTEXT OF SEXUAL ATTITUDES OF PERSONALITY

У статті здійснено аналіз ролі релігійності крізь призму різних сексуальних установок особистості. Окреслено, що релігійні вірування та практики продовжують відігравати важливу роль у формуванні моральних, етичних та поведінкових аспектів життя особистості, включаючи сексуальні установки. В умовах глобалізації та зміни суспільних норм дослідження впливу релігійності на формування сексуальних установок сприяє глибшому розумінню того, як релігійні погляди можуть як підтримувати, так і обмежувати прояви сексуальності.

Було проведено крос-секційне дослідження протягом січня-березня 2024 р. У дослідженні взяв 151 учасник віком 18–45 років, із них 82 чоловіки і 69 жінок. Опитування складалося з авторської анкети, Короткої шкали сексуальних установок (Brief Sexual Attitudes Scale), Релігійного індексу Дюка (Duke Religion Index) та шкали Сприйняття Божого погляду на секс (Perception of God's View of Sex).

Визначено, що чим нижча в людей релігійність, тим більше вони схильні сприймати секс як легку розвагу, яка не потребує відповідальності та допомагає задовольнити лише фізіологічні потреби. Натомість зі зростанням релігійності підвищується ставлення до сексу як до найближчої форми єднання між двома людьми, яка несе в собі глибокий сенс. Виявлено, що релігійність виступає предиктором таких сексуальних установок, як єднання, ставлення до сексу як до інструменту та вседозволеності у сексуальній поведінці. Окрім цього, зазначено, що чоловіки загалом схильні більше сприймати секс як пригоду без особливих зобов'язань на відміну від жінок.

Резюмовано, що релігійність відіграє важливу роль у сексуальних установках особистості. Вона може як підтримувати, так і обмежувати різні сексуальні практики. Дослідження ролі релігійності в контексті сексуальності дає змогу не лише краще зрозуміти внутрішні мотивації та переконання індивідів, а й сприяє розвитку більш толерантного та усвідомленого підходу до питань сексуальності у суспільстві.

Ключові слова: сексуальні установки, релігійність, сприйняття Божого погляду на секс, єднання, контроль народжуваності, вседозволеність, секс як інструмент.

The article provides an analysis of the role of religiosity through the lens of various sexual attitudes of individuals. It outlines that religious beliefs and practices continue to play a significant role in shaping the moral, ethical, and behavioral aspects of an individual's life, including sexual attitudes. In the context of globalization and changing societal norms, the study of the influence of religiosity on the formation of sexual attitudes helps deepen the understanding of how religious views can both support and limit the expression of sexuality.

A cross-sectional study was conducted from January to March 2024, involving 151 participants aged 18–45, of whom 82 were men and 69 were women. The survey consisted of an original questionnaire, the Brief Sexual Attitudes Scale, the Duke Religion Index, and the Perception of God's View of Sex scale.

It was determined that the lower an individual's religiosity, the more they tend to perceive sex as a casual activity that does not require responsibility and serves primarily to satisfy physical needs. On the other hand, with increasing religiosity, individuals develop a view of sex as the closest form of union between two people, carrying a deep meaning. It was found that religiosity acts as a predictor of such sexual attitudes as communion, instrumentality, and permissiveness in sexual behavior. Additionally, it was noted that men are generally more inclined to view sex as an adventure without significant obligations, in contrast to women.

In conclusion, religiosity plays an important role in shaping an individual's sexual attitudes. It can both support and limit various sexual practices. The study of the role of religiosity in the context of sexuality not only helps to better understand individuals' internal motivations and beliefs but also promotes the development of a more tolerant and informed approach to sexuality in society.

Key words: sexual attitudes, religiosity, perception of God's view of sex, sexual communion, birth control, sexual permissiveness, sexual instrumentality.

УДК 159.922.1:291.1:17.025.3
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.64.20>

Венгер І.Б.

студентка IV курсу кафедри психології і психотерапії
ЗВО «Український католицький університет»

Завада Т.Ю.

к.психол.н., доцентка,
доцентка кафедри психології і психотерапії
ЗВО «Український католицький університет»

Актуальність дослідження ролі релігійності у сексуальних установках особистості зумовлена значним інтересом до взаємозв'язку між релігією та сексуальністю у сучасному суспільстві. Наукові дослідження показують, що релігійність може суттєво впливати на формування сексуальних установок, регулюючи моральні та етичні межі, а також визначаючи прийнятність певних сексуальних практик. Наприклад, дослідження, проведене у США, виявило, що високий рівень релігійності корелює з консервативнішими сексуальними установками та більшою схильністю

дотримуватися традиційних норм щодо сексуальної поведінки [17; 24].

Водночас у контексті глобалізації та зміни соціальних норм роль релігії у сексуальних установках стає ще більш важливою для розуміння сучасних суспільних процесів. Дослідження, проведені в європейських країнах, демонструють, що релігійні переконання можуть як обмежувати, так і сприяти сексуальній свободі залежно від рівня релігійної залученості та соціального контексту [4; 20]. Таким чином, вивчення ролі релігійності у формуванні сексуальних установок у українському

контексті є актуальним і визначає мету нашого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Сексуальні установки відображають переконання людини щодо сексуальності, які проявляються в її поведінці [25]. Американська психологічна асоціація визначає сексуальні установки як «цінності та переконання щодо сексуальності» (American Psychological Association [APA], 2018) на які впливають різні чинники: культура, сексуальна освіта, сімейні погляди на сексуальність та попередній сексуальний досвід.

Своєю чергою, сексуальні установки також мають значний вплив на перший сексуальний досвід [26] та визначають схильність до ризикованої сексуальної поведінки, що підвищує ризик захворювань, які передаються статевим шляхом [7; 15].

Формування сексуальних установок є ключовим етапом статевого дозрівання підлітків. За даними Національного центру медичної статистики, 55% підлітків у США до 18 років мали досвід сексуальних стосунків (NCHS, 2017), а в Україні цей показник становить 49% [1]. Середній вік першого статевого досвіду в Україні, згідно з дослідженням UNFPA, становить 15,1 року [2]. Підлітки отримують інформацію про сексуальність переважно з Інтернету та медіа, тоді як батьки та вчителі рідко виступають джерелом знань, що впливає на формування їхніх сексуальних установок [2].

Важливим чинником, що впливає на формування сексуальних установок, є релігійність [3; 12]. Із попередніх досліджень відомо, що високий рівень внутрішньої релігійності (за якої релігійність є самоціллю незалежно від інших вигод) пов'язаний із більш консервативними сексуальними установками [6]. Люди з глибокою духовністю та релігійністю менш схильні вважати прийнятним випадковий або безтурботний секс [19; 21]. Проте, з іншого боку, атеїсти не завжди мають більш ліберальні сексуальні переконання [5]. Як і сексуальні установки невіруючих не виявляються більш інструментальними, ніж віруючих [16].

Релігійна приналежність часто пов'язана з моральними та поведінковими установками, що безпосередньо впливають на сексуальність [23]. Дослідження показують, що релігійні підлітки менш імовірно матимуть сексуальний досвід, аніж нерелігійні [3]. Часте відвідування релігійних служб суттєво відтермінує перший статевий акт [12], а молодь із високим рівнем особистої релігійності найменш схильна до сексуальних стосунків, навіть у відданих (нешлюбних) відносинах [8].

Дослідники розрізняють різні види релігійності. Г. Олпорт та Дж. Росс (1967) визначають внутрішню релігійність, яка виражає глибоке особисте переживання, та зовнішню, що використовується для досягнення соціальних

цілей [6]. Кеніг, Паркерсон та Мідон (1997) розглядають релігійність як тривимірне явище, включаючи організаційну, неорганізаційну та внутрішню релігійність [14]. Отже, відвідування релігійних заходів і «важливість релігії» можуть мати різне значення щодо сексуальних знань та ставлення до них [18].

Статева належність, своєю чергою, також відіграє важливу роль у сексуальних установках. Дослідження показують, що чоловіки отримують вищі оцінки за такими сексуальними установками, як всездозволеність та використання сексу як інструменту, тоді як статевої відмінностей за показниками контролю народжуваності та єднання не спостерігається [5; 22]. У жінок релігійність частіше асоціюється з менш інструментальним підходом до сексу, у якому акцент робиться на задоволенні партнера [19]. Жінки також схильні уникати втручання в природний репродуктивний цикл, що відображається в їхніх поглядах на контроль народжуваності. У чоловіків релігійність має менший вплив на сексуальні установки, що підкреслює різницю в тому, як релігія формує сексуальні цінності в різних статей [5]. Також установлено, що релігійність може негативно впливати на використання методів контрацепції серед одружених людей, що може бути пов'язано з підготовкою до батьківства [19].

Методи та процедура дослідження. Дослідження мало крос-секційний дизайн, і збір даних відбувався протягом січня-березня 2024 р. у формі онлайн-опитування. Google-форма містила інформовану згоду, на основі якої особи приймали рішення про участь у дослідженні. Участь була добровільною та анонімною. Перед початком опитування було поінформовано про мету і цілі дослідження.

Група досліджуваних. У дослідженні взяла участь 151 особа віком 18–45 років (Mean = 23,4; SD = 4,99), серед яких 82 (54,3%) – чоловіки, 69 (45,7%) – жінки. 123 особи мали досвід сексуальних стосунків, 27 осіб – не мали. Опрацювання отриманих даних указує, що перші знання про секс більшість респондентів відбувалися «через Інтернет, журнали, книги» – 46,4% та «від друзів» – 44,4%. Рідко досліджувані вказували джерелом знань батьків (6%), інших членів сім'ї (1%) або вчителів у школі (1%). Інші демографічні дані представлено в табл. 1.

Методики дослідження

1. Анкета, що містила інформацію про вік, стать, освіту, наявність досвіду сексуальних стосунків, сімейний статус, особливості сімейної релігійності досліджуваних тощо.

2. Шкала сексуальних установок (The Brief Sexual Attitudes Scale) / К. Хендрік, С. Хендрік, Д. Райх. Опитувальник складається з 23 тверджень, які відображають різні переконання та погляди особистості щодо

Характеристика групи досліджуваних

	Критерій	Кількість	Процентне співвідношення
Освіта	Загальна середня	10	6.6%
	Незакінчена вища	51	33.8%
	Вища (магістр/бакалавр)	84	55.6%
	Професійно-технічна	4	2.6%
	Науковий ступінь	2	1.3%
Діяльність	Навчаються	37	24.5%
	Працюють	53	35.1%
	Поєднують роботу і навчання	44	29.1%
	Перебувають у декреті	13	8.6%
	Не працюють і не навчаються	4	2.6%
Діти	Є	26	17.2%
	Немає	123	81.5%
	Актуальна вагітність	2	1.3%
Сімейний статус	Перебувають у романтичних стосунках	43	28.7%
	Проживають спільно з партнером	19	12.7%
	Одружені/заміжні:	44	29.3%
	Мали досвід романтичних стосунків у минулому	29	19.3%
	Не мають досвіду романтичних стосунків	15	10%

сексуальної поведінки [9]. Кожне твердження досліджуваному слід оцінити за п'ятибальною шкалою, де 1 – абсолютно не погоджуюсь; 2 – скоріше не погоджуюсь, ніж погоджуюсь; 3 – важко відповісти; 4 – скоріше погоджуюсь, ніж не погоджуюсь; 5 – абсолютно погоджуюсь. У результаті твердження утворюють чотири субшкали сексуальних установок: «Вседозволеність» (наприклад, «Найкращий секс – це секс без жодних зобов'язань»), «Контроль народжуваності» (наприклад, «Контроль народжуваності є частиною відповідальної сексуальності»), «Єднання» (наприклад, «Сексуальний контакт між двома глибоко закоханими людьми є найвищою формою людської взаємодії») та «Ставлення до сексу як до інструменту» (наприклад, «Основна мета сексу – отримати власне задоволення»). Що вищий бал отриманий у сумі, то більш виражена сексуальна установка. Для цього дослідження опитувальник був перекладений на українську мову. Показники внутрішньої узгодженості Альфа Кронбаха субшкал опитувальника становили: «Вседозволеність» – 0,89, «Контроль народжуваності» – 0,78, «Єднання» – 0,65 та «Ставлення до сексу як до інструменту» – 0,64.

3. Релігійний індекс Дюка (The Duke Religion Index) / Кеніг, Паркерсон та Мідон. Опитувальник складається з п'яти запитань, відповіді на які досліджуваному слід вибрати із запропонованого переліку [14]. Перше запитання стосується організаційної або публічної

релігійності (наприклад, «Як часто ви відвідуєте церкву чи інші релігійні зібрання?»); друге запитання – неорганізаційної або приватної релігійності (наприклад, «Як часто ви проводите час у приватних релігійних справах, таких як молитва, роздуми або вивчення Біблії? »), а три останні запитання – внутрішньої релігійності (наприклад, «Мої релігійні переконання – це те, що насправді лежить в основі всього мого підходу до життя»), які визначає ступінь особистої релігійної мотивації. Що вищий бал отримує досліджуваний, то вищий показник релігійності у нього. Опитувальник був перекладений українською мовою для досягнення мети цього дослідження. Показник внутрішньої узгодженості Альфа Кронбаха становить 0,95.

4. Опитувальник сприйняття Божого погляду на секс (Perception of God's View of Sex). Опитувальник пов'язаний зі сприйняттям Божого погляду на секс і вимірює ступінь віри в те, що Бог має позитивні чи негативні бачення на сексуальну активність [27]. Методика містить шість тверджень, які слід оцінити за п'ятибальною шкалою, де 1 – абсолютно не погоджуюсь; 2 – скоріше не погоджуюсь, ніж погоджуюсь; 3 – важко відповісти; 4 – швидше погоджуюсь, ніж не погоджуюсь; 5 – абсолютно погоджуюсь. Три твердження відображають схвальний погляд Бога на секс у подружжі (наприклад, «У шлюбі сексуальність є Божим даром, і тому нею слід насолод-

жуватися»), а три інших – обернені і відображають обмежувальний погляд Бога на секс («Бог створив секс лише для продовження роду»). Сума балів за всіма твердженнями вимірює рівень сприйняття Божого погляду на секс як схвального. Показник внутрішньої узгодженості Альфа Кронбаха становить 0,71.

Статистичне опрацювання даних. У цьому дослідженні дані опрацьовувалися за допомогою статистичної програми Jamovi 2.3.21. Спершу шкали перевірялися на узгодженість із нормальним розподілом за допомогою критеріїв асиметрії та ексцесу. Результати вказують, що більшість тверджень опитувальника знаходиться в межах нормального розподілу (показники асиметрії – у межах ± 2 , а ексцесу – ± 7), [13]. Тому для статистичного опрацювання даних було використано параметричні методи.

Результати дослідження

Зв'язок між релігійністю та сексуальними установками

Результати кореляційного аналізу за критерієм Пірсона вказують на обернений зв'язок між загальним індексом релігійності та такими сексуальними установками, як «Вседозволеність» ($r = -0,71, p < 0,001$) і «Ставлення до сексу як до інструменту» ($r = -0,45, p < 0,001$). Також існує прямий зв'язок між індексом релігійності та сексуальною установкою «Єднання» ($r = 0,31, p < 0,001$).

Різні типи релігійності також пов'язані із сексуальними установками. Існує обернений зв'язок між організаційною (або публічною), неорганізаційною (або приватною), внутрішньою релігійністю та «Вседозволеністю» (r в межах

$-0,691 - -0,72, p < 0,001$) і ставленням до сексу як до інструменту (r в межах $-0,31 - -0,36, p < 0,001$). Прямий зв'язок спостерігається між типами релігійності та ставленням до сексу, як до «Єднання» (r в межах $0,297 - 0,381, p < 0,05$), рис. 1.

Ба більше, результати регресійного аналізу вказують, що загальний індекс релігійності є предиктором сексуальних установок. Зокрема, нижчий показник релігійності на 49% виступає предиктором «Вседозволеності» ($R^2 = 0,486, p < 0,001, F = 141$) і на 12% є предиктором «Ставлення до сексу як до інструменту» ($R^2 = 0,123, p < 0,001, F = 20,9$). З іншого боку, вищий показник релігійності (зокрема, внутрішньої релігійності) є предиктором сексуальної установки «Єднання». Отримані дані говорять про 8% внеску ($R^2 = 0,081, p < 0,001, F = 13,3$). Зазначимо, що наші результати не підтвердили ролі релігійності (як предиктора) щодо сексуальної установки «Контроль народжуваності».

Сприйняття Божого погляду на секс як більш схвального позитивно корелює із сексуальною установкою «Єднання» ($r = 0,312, p < 0,001$), рис. 2.

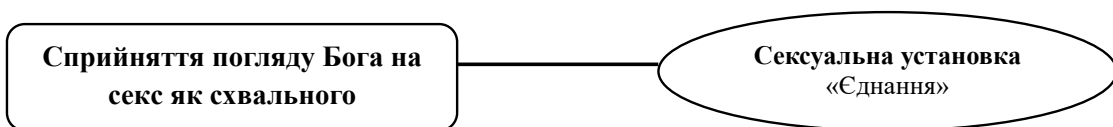
Під час статистичного аналізу було також виявлено обернений зв'язок між сексуальною установкою «Вседозволеність» та віком ($r = -0,322, p < 0,001$).

Дослідження статевих відмінностей у сексуальних установках та релігійності

Результати порівняльного аналізу t-тесту Стьюдента вказують, що існують статеві відмінності лише у сексуальній установці «Все-

Рис. 1. Взаємозв'язок сексуальних установок та релігійності

Рис. 2. Зв'язок сприйняття погляду Бога на секс із сексуальними установками

дозволеність» ($p=0,000$). Зокрема, чоловіки загалом мають значно вищі показники за цією сексуальною установкою, ніж жінки.

Окрім сексуальних установок, чоловіки демонструють значно нижчі показники релігійності, ніж жінки ($p=0,000$). Причому ці статеві відмінності стосуються всіх типів релігійності: організаційної ($p=0,000$), неорганізаційної ($p=0,000$), внутрішньої ($p=0,000$). Також існує різниця між сексуальними установками людей, у яких є діти, і тих, у кого немає дітей ($p=0,001$). Загалом особам, у яких є діти, притаманні нижчі показники сексуальної установки «Вседозволеність» ($p=0,001$) та дещо вищі показники сексуальної установки «Єднання» ($p=0,000$).

Дискусія результатів

Дане дослідження проводилося з метою визначення ролі релігійності в контексті сексуальних установок осіб. Загалом отримані результати вказують, що релігійність взаємопов'язана із сексуальними установками. Що більше значення для людини має релігійність, то більш вона орієнтована на єднання у стосунках (зокрема, сексуальних) і то менш використовує сексуальну активність лише як інструмент досягнення сексуального задоволення і практикує сексуальну вседозволеність. У цьому контексті вседозволеність передбачає емоційно незалучені, короткотривалі сексуальні контакти, без зобов'язань. Таким чином, релігійність взаємопов'язана з тими сексуальними установками, які більш орієнтовані на стосунок, і задоволення спільних потреб, аніж лише індивідуальних.

Наші результати узгоджуються з іншими дослідженнями, у яких також підтверджується, що вседозволеність у сексуальних стосунках обернено пов'язана з релігійністю [16; 19]. Проте більш неоднозначні результати отримуємо щодо установки використання сексу як інструменту. Існують дослідження, у яких підтверджуються наші результати і повідомляється про негативний зв'язок цієї установки з релігійністю [19], проте також є такі дослідження, у яких цього зв'язку не спостерігається [16; 21].

Наші результати також узгоджуються з дослідженням Мюррей, Чіарроккі та Мюррей-Свонк [21]. Автори зазначають, що вища релігійність та духовність пов'язані з більш сприятливим ставленням до сексуального єднання. Люди із сильними релігійними та духовними переконаннями зазвичай сприймають секс не лише як фізичний акт, а й як спосіб досягнення глибокого емоційного та духовного зв'язку між партнерами.

Незважаючи на дані, що більш релігійні люди можуть менше контролювати народжуваність [19], у нашому дослідженні цей зв'язок не був підтверджений. У дослідженні Марціневова та Загорцова (2020) був виявлений обер-

нений зв'язок між цими двома аспектами, але лише серед одружених людей [19]. Це також може пояснювати різницю і в наших результатах, оскільки більшість респондентів у нашому дослідженні були неодружені.

Проведене дослідження підтверджує не лише взаємозв'язок між релігійністю і сексуальними установками, а й доводить роль релігійності як предиктора таких сексуальних установок, як «Вседозволеність», «Ставлення до сексу як до інструменту» та «Єднання», але не сексуальної установки «Контроль народжуваності». Іншими словами, якщо людина релігійна, то можна передбачити, що вона, ймовірно, не буде сприймати секс як легковажну розвагу без серйозних стосунків. Причому встановлено, що саме внутрішня релігійність має найбільше значення на установку єднання в стосунку. У цілому суттєвий вплив релігійності на сексуальні установки узгоджується з попередніми дослідженнями, які демонструють схожі висновки [10; 11].

Що старшою є людина, тим менше вона схильна бачити секс як просто легковажну пригоду. Імовірно, отримані результати пов'язані з тим, що з віком людина зазвичай набирається більше досвіду, що включає як особисті стосунки, так і взаємодію із соціальними нормами та очікуваннями. Зрілість приносить більш глибоке розуміння власних потреб, бажань та цінностей, що впливає на сприйняття сексу як складного та важливого аспекту життя. У молодості, коли особистість тільки формується, секс може сприйматися легковажно, як частина експериментів і пошуку ідентичності. Із віком цей погляд часто змінюється на більш усвідомлений, де секс стає не просто фізичним актом, а складовою частиною емоційної та духовної близькості з іншою людиною.

Окрім того, старші люди можуть мати більш розвинуті моральні та етичні переконання, що впливають на їхню оцінку сексуальної поведінки. Вони можуть більше цінувати глибокі, стійкі стосунки та менше цікавитися короткостроковими зв'язками, оскільки для них важливіші емоційна стабільність та взаєморозуміння.

Стосовно статевих відмінностей, то у чоловіків показники «вседозволеності» у сексуальних установках вищі, ніж у жінок. У інших дослідженнях також знаходимо подібні результати, які вказують на те, що чоловіки у цілому більш схильні до легковажного ставлення до сексу без відповідальності порівняно з жінками [5; 22]. Наше дослідження показало, що як чоловіки, так і жінки можуть однаково сприймати секс або як інструмент для власного задоволення, або, навпаки, як форму глибокого зв'язку між партнерами, причому жодна із цих установок не є більш характерною для якоїсь однієї статі.

Також не було виявлено суттєвих відмінностей у тому, хто з більшим відповідальним ставленням підходить до контролю народжуваності: чоловіки чи жінки, хоча результати показують незначну тенденцію до того, що чоловіки надають цьому питанню трохи менше уваги.

Висновки. Метою цієї роботи було дослідження зв'язку між сексуальними установками осіб та їхньою релігійністю. Дослідження сексуальних установок та впливу на них такого чинника, як релігійність, є важливим напрямом, оскільки ці установки визначають особливості сексуальної поведінки, яку особа реалізує у своєму житті [26]. Високий рівень релігійності часто пов'язаний із більш консервативними поглядами на сексуальність, тоді як низька релігійність може сприяти легковажному ставленню до сексу як до пригоди без зобов'язань. Таке ставлення, своєю чергою, може відобразитися в ризикованій сексуальній поведінці, що збільшує ймовірність небажаної вагітності та зараження інфекціями, що передаються статевим шляхом.

Результати нашого дослідження показують, що релігійність на 49% прогнозує негативне ставлення до всюдозволеності у сексуальному житті. Також важливим надбанням роботи є те, що релігійність прогнозує ставлення до сексу не як до інструменту задоволення власних потреб, а як до способу єднання пари. Окрім того, виявлено, що з віком рівень легковажного ставлення до сексу знижується, що може бути пов'язано з прагненням до побудови міцних, довірливих стосунків. Проте не було виявлено значних відмінностей між чоловіками та жінками у ставленні до сексу як до джерела задоволення або як до глибокого зв'язку. Це вказує на необхідність подальших досліджень, зокрема на українській вибірці, для кращого розуміння впливу релігійності та інших чинників на сексуальні установки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Для 44% мешканців України секс є важливою частиною життя –соціопитування КМІС. *Київський міжнародний інститут соціології*. 2013. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=144&page=2&t=8>.
2. Обізнаність та ставлення вчительської спільноти і батьків до комплексної сексуальної освіти. *UNFPA Україна*. 2020. 26 листопада. URL: <https://ukraine.unfpa.org/uk/SCEResearch>.
3. Adamczyk, A., Felson, J. Friends' religiosity and first sex // *Social Science Research*. 2006. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2005.04.003>.
4. Adamczyk, A., Hayes, B.E. Religion and sexual behaviors: Understanding the influence of Islamic cultures and religious affiliation for explaining sex outside of marriage. *American Sociological Review*. 2012. Т. 77. № 5. P. 723–746. DOI:10.1177/0003122412458672.
5. Ahrold, T.K., Farmer, M.A., Trapnell, P.D., Meston, C.M. The Relationship Among Sexual

Attitudes, Sexual Fantasy, and Religiosity. *Archives of Sexual Behavior*. 2010. 3 квітня. URL: <https://doi.org/10.1007/s10508-010-9621-4> (дата звернення: 27.08.2024).

6. Allport, G., Ross, J.M. Personal Religious Orientation and Prejudice // *Journal of Personality and Social Psychology*. 1967. Т. 5. P. 432–443. DOI: <http://dx.doi.org/10.1037/h0021212>.

7. Armstrong, J., Thorpe, S., Williams, D. Sexual Attitudes, Religious Commitment, and Sexual Risk Behaviours among College-Aged Women. *Journal of Gender Studies*. 2021. Т. 30. № 8. P. 875–886. DOI: <https://doi.org/10.1080/09589236.2020.1838888>.

8. Barry, C.M., Willoughby, B.J., Clayton, K. Living Your Faith: Associations Between Family and Personal Religious Practices and Emerging Adults' Sexual Behavior. *Journal of Adult Development*. 2015. Т. 22. № 3. С. 159–172. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10804-015-9209-2>.

9. Hendrick, C., Hendrick, S.S., Reich, D.A. The brief sexual attitudes scale. *Journal of Sex Research*. 2006. 1 лютого.

10. Hernandez, K.M., Mahoney, A., Pargament, K.I. Sexuality and religion / D.L. Tolman, L.M. Diamond, J.A. Bauermeister, W.H. George, J.G. Pfaus, & L.M. Ward (Eds.). *APA handbook of sexuality and psychology, Vol. 2. Contextual approaches. American Psychological Association*, 2014. С. 425–447. DOI: <https://doi.org/10.1037/14194-013>.

11. Hunt, M.E., Jung, P.B. «Good Sex» and Religion: A Feminist Overview. *Journal of Sex Research*. 2009. 17 березня. DOI: <https://doi.org/10.1080/00224490902747685>.

12. Jones, S.L., Hostler, H.R. The Role of Sexuality in Personhood: An Integrative Exploration / W.R. Miller & H.D. Delaney (Eds.). *Judeo-Christian perspectives on psychology: Human nature, motivation, and change. American Psychological Association*, 2005. P. 115–132. DOI: <https://doi.org/10.1037/10859-006>.

13. Kim, H.-Y. Statistical notes for clinical researchers: Assessing normal distribution (2) using skewness and kurtosis. *Restorative Dentistry & Endodontics*. 2013. Т. 38. № 1. P. 52–54. DOI: <https://doi.org/10.5395/rde.2013.38.1.52>.

14. Koenig, H., Parkerson, G.R., Meador, K.G. Religion index for psychiatric research. *Am J Psychiatry*. 1997. Т. 154. № 6. P. 885–886. DOI: <https://doi.org/10.1176/ajp.154.6.885b>.

15. Lam, C.B., Lefkowitz, E.S. Risky sexual behaviors in emerging adults: Longitudinal changes and within-person variations. *Archives of Sexual Behavior*. 2013. Т. 42. № 4. P. 523–532. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10508-012-9959-x>.

16. Le Gall, A., Mullet, E., Shafiqhi, S.R. Age, religious beliefs, and sexual attitudes. *The Journal of Sex Research*. 2002. Т. 39. № 3. P. 207–216. DOI: <https://doi.org/10.1080/00224490209552143>.

17. Lehrer, E.L. Religion as a determinant of economic and demographic behavior in the United States. *Population and Development Review*. 2004. Т. 30. № 4. P. 707–726. DOI:10.1111/j.1728-4457.2004.00038.x.

18. Lefkowitz, E.S., Gillen, M.M., Shearer, C., Boone, T.L. Religiosity, sexual behaviors, and sexual attitudes during emerging adulthood. *Journal of*

Sex Research. 2004. 1 травня. DOI: <https://doi.org/10.1080/00224490409552223>.

19. Marcinechová, D., Záhorcová, L. Sexual satisfaction, sexual attitudes, and shame in relation to religiosity. *Sexuality & Culture: An Interdisciplinary Quarterly*. 2020. Т. 24. № 6. P. 1913–1928. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12119-020-09727-3>.

20. McFarland, M.J. Religion and mental health among older adults: Do the effects of religious involvement vary by gender? *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*. 2010. Т. 65. № 5. P. 613–620. DOI: [10.1093/geronb/gbp112](https://doi.org/10.1093/geronb/gbp112).

21. Murray, K.M., Ciarrocchi, J.W., Murray-Swank, N.A. Spirituality, religiosity, shame and guilt as predictors of sexual attitudes and experiences. *Journal of Psychology and Theology*. 2007. Т. 35. № 3. P. 222–234.

22. Oliver, M.B., Hyde, J.S. Gender differences in sexuality: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*. 1993. Т. 114. № 1. P. 29–51.

23. Quinn, D., Lewin, A. Family Religiosity, Parental Monitoring, and Emerging Adults' Sexual Behavior. *Religions*. 2019. Т. 10. № 2. DOI: <https://doi.org/10.3390/rel10020114>.

24. Regnerus, M.D. *Forbidden fruit: Sex and religion in the lives of American teenagers*. Oxford: Oxford University Press, 2007. 323 p.

25. Sam, M.S. Sexual attitudes. *Psychology Dictionary*. 2013. URL: <https://psychologydictionary.org/sexual-attitudes/>.

26. Weeden, J., Sabini, J. Subjective and objective measures of attractiveness and their relation to sexual behavior and sexual attitudes in university students. *Archives of Sexual Behavior*. 2007. Т. 36. № 1. P. 79–88.

27. Young, M., Denny, G., Luquis, R.R., Young, T. Correlates of sexual satisfaction in marriage. *ResearchGate*. 1998. 1 січня. URL: https://www.researchgate.net/publication/281691542_Correlates_of_sexual_satisfaction_in_marriage.